

Sygn. akt IV CZ 91/19

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa T. L.
przeciwko K. S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 listopada 2019 r.,
zażalenia pozwanej
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 marca 2019 r., sygn. akt V ACa (...),

**oddala zażalenie, pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego Sądowi, który wyda orzeczenie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z powództwa T. L. przeciwko K. S. o zapłatę uchylił wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 12 października 2017 r., którym oddalono powództwo i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania wskazując na nierozpoznanie istoty sporu.

Pozwana wniosła zażalenie na powyższe postanowienie, zarzucając naruszenie art. 386 § 3 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył:

Zażalenie z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. jest szczególnym rodzajem środka zaskarżenia, w odniesieniu do którego Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo zakwalifikował określoną sytuację procesową jako odpowiadającą przyjętej podstawie orzeczenia kasatoryjnego i w zależności od wyniku albo oddała zażalenie, albo uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 54/14 oraz z dnia 26 września 2014 r., IV CZ 49/14 – nie publ.).

Wykładnia pojęcia nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. nakazuje przyjąć, że jest to brak rozstrzygnięcia co do przedmiotu sprawy, wyznaczonego treścią i materialno-prawną podstawą żądania powoda, materialno-prawnymi, bądź będącymi ich następstwem, procesowymi zarzutami pozwanego. Do tak rozumianego nierozpoznania dochodzi zatem wówczas, gdy sąd zaniechał ich zbadania bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka jurysdykcyjna lub procesowa unicestwiająca roszczenie. Ma to miejsce m.in., gdy sąd bezpodstawnie odmawia dalszego prowadzenia sprawy przyjmując brak legitymacji procesowej stron, skuteczność twierdzenia lub zarzutu wygaśnięcia bądź umorzenia zobowiązania, upływ terminów zawitych, przedwczesność powództwa czy też nie rozpoznał żądań w aspekcie wszystkich twierdzeń powoda lub zarzutów pozwanego przyjmując, że nie zostały one zgłoszone lub zostały zgłoszone, ale są objęte prekluzją procesową. Sąd Najwyższy podziela w tym zakresie utrwalone stanowisko judykatury przedstawione m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315, postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 15 lipca 1998 r. II CKN 838/97, z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003 nr 3, poz. 36, z dnia 14 maja 2002 r., V CKN 357/00, z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02, z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2, z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, z dnia 3 czerwca 2011 r., III CSK 330/10, z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11

– nie publ. Zakres kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym, opartym na art. 394¹ § 1¹ k.p.c., jest ograniczony i nie obejmuje oceny zasadności powództwa, apelacji ani merytorycznej prawidłowości stanowiska sądu odwoławczego.

Sąd drugiej instancji jako podstawę orzeczenia kasatoryjnego wskazał nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd Okręgowy. Podkreślił niekonsekwentne twierdzenia Sądu w zakresie podstawy faktycznej powództwa, brak samodzielnych ustaleń faktycznych i poprzestanie na ogólnych stwierdzeniach uniemożliwiających ocenę prawidłowości orzeczenia, w tym zwłaszcza wielokrotnego odwoływania się do rzekomo brakujących twierdzeń powoda i niesprostania przez niego powinnościom procesowym. Niedokładne, częściowo wewnętrznie sprzeczne ustalenia i rozważania o potencjalnie możliwych podstawach prawnych powództwa uniemożliwiają odtworzenie rzeczywistego przedmiotu rozstrzygnięcia. Sąd Najwyższy wskazywał wielokrotnie, że od wyjaśnienia rzeczywistej treści żądania i zdefiniowania spornego stosunku prawnego zależy zakres ustaleń faktycznych niezbędnych dla oceny prawnomaterialnej podstawy żądania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., I CZ 114/13 oraz z dnia 25 lipca 2019 r., I CZ 49/19 – nie publ.). Podzielić ponadto należy stanowisko Sądu Najwyższego, przedstawione ww postanowieniu z dnia 29 września 2017 r., V CZ 61/17 w myśl którego „w sytuacji, gdy uchybienia w sporządzeniu uzasadnienia sądu pierwszej instancji są tak poważne, że uniemożliwiają w całości lub w znacznym zakresie ustalenie, na jakiej podstawie sąd pierwszej instancji poczynił określone ustalenia faktyczne, sąd drugiej instancji powinien mieć możliwość uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania”.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne.